

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 6ον - ΑΡΙΘΜ. 123

22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1975

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

"Τό Οίκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ" ἐξ ὁδοῦ γαλλιστί.....	2
Σχέσεις ῥώσων ὀρθοδόξων τῆς Ἀμερικῆς πρὸς τὴν ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.....	3
Ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ὀρίζεται ἐφέτος ὡς ἐργάσιμος ἡμέρα εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν.....	4
Ρουμανία : Πρὸς ἐθνικοποίησιν ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων.....	4
Τό Π.Σ.Ε. προτείνει σταθεράν Κυριακὴν πρὸς ἑορτασμόν τοῦ Πάσχα.....	5
Σύντομα Νέα.....	5
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I : "Ἀνακαίνισις τῆς Ἐκκλησίας καὶ λαϊκὴ εὐσέβεια" (Μητροπολίτου Γερμανίας Εἰρηναίου	8
II : "Τό Π.Σ.Ε. καὶ ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν" (Μητροπολίτου Καρθαγένης Παρθενίου).....	10
Ὁρθόδοξος Βιβλιογραφία.....	12

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
TÉLÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευόμενας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλήν ἔνδειξιν τῆς προελεύσεως.

"ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΕΝ Τῃ ΟΡΘΟΔΟΞῃ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"
ΕΞΕΔΟΘΗ ΓΑΛΛΙΣΤΙ

Ἐξεδόθη γαλλιστί τό ἀξιόλογον ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου "Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ - Ἱστορικοκανονική μελέτη". Ἡ 424σέλιδος γαλλική αὐτή μετάφρασις, τῆς ὁποίας ἐπεμελήθη ὁ γνωστός μεταφραστής πατερικῶν ἔργων καί συγχρόνων θεολογικῶν μελετῶν Jacques Touraillle, ἐκυκλοφόρησεν ὡς ἡ 32α μελέτη τῆς σειρᾶς "Théologie historique", τήν ὁποίαν ἐκδίδει ὁ μέγας γαλλικός ἐκδοτικός οἶκος Beauchesne.

Σχολιάζων τήν νέαν ἐμφάνισιν τοῦ ἔργου τούτου, ὁ καθηγητής Olivier Clément, τοῦ Ὁρθοδόξου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Σεργίου ἐν Παρισίοις, γράφει:

"Δύο βασικά θέματα ἐγγυῶνται τήν ἐνότητα τοῦ βιβλίου τούτου: μία ἐκκλησιολογία τῆς κοινωνίας καί μία ἀνάγνωσις, πνευματική καί συγχρόνως ἱστορική, τῶν κανονικῶν κειμένων τῆς μεγάλης Ὁρθοδόξου παραδόσεως.

Ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος θέτει ἐπί ποδός μίαν ἀνανεωμένην περί πρωτείου ἀντίληψιν. Ἐκάστη τοπική ἐκκλησία, πέραξ τοῦ ἐπισκόπου τῆς, ἐκφράζει τήν καθόλου Ἐκκλησίαν ἐν τῇ πληρότητί τῆς, κατὰ τό μέτρον τῆς κοινωνίας τῆς μετὰ τῶν ἄλλων εὐχαριστιακῶν κοινοτήτων. Ἡ κοινωνία αὐτή ἐκφράζεται δι' ἱεραρχίας ὅλης τῶν κέντρων μέ πρωτεῖα, εἰς κλίμακα ἐπαρχιῶν (μητροπόλεων), πολιτιστικῶν παραδόσεων (πατριαρχείων), τέλος τῆς καθόλου Ἐκκλησίας.

Ὁ συγγραφεύς μελετᾷ ἐμβριθῶς τήν ἱστορικήν ἐμφάνισιν τοῦ πρωτείου Κωνσταντινουπόλεως. Ἐκθέτει ἐπίσης, κατὰ νέον ὄλως τρόπον καί εἰς γλῶσσαν κατανοητῆν ἐν τῇ Δύσει, τήν ἀσκησιν τοῦ πρωτείου τούτου μετὰ τό σχίσμα, ὅταν ἡ Κωνσταντινούπολις ἔγινε τό μοναδικόν παγκόσμιον κέντρον κοινωνίας διὰ τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Διακεκριμένον μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρόεδρος τῆς Πατριαρχικῆς καί Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Παγχριστιανικῶν Ζητημάτων, ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος ἐμφανίζεται εἰς τὴν σύγχρονον ὀρθόδοξον θεολογίαν ὡς ἐκπρόσωπος τῆς εὐρείας παραδόσεως. Ἐνῶναι, ἐν ἀξιοσημειώτῃ ἰσορροπίᾳ, τὴν πνευματικὴν ἔννοιαν τῆς Παραδόσεως, τὸ ἐνδιαφέρον διὰ σύγχρονα προβλήματα καί μίαν πραγματικῶς ἐπιστημονικὴν ἀξίωσιν".

Ὡς γνωστόν, τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Σάρδεων, τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη ἑλληνιστί ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Μονῆς Βλατάδων τὸ 1972, ἐβραβεύθη τὸ 1973 ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (βλ. Ἐπίσκεψις, ἄρ. 60 καί 69).

ΣΧΕΣΕΙΣ ΡΩΣΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝ Τῆ, ΣΟΒΙΕΤΙΚῆ, ΕΝΩΣΕΙ

ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Ἐξ ἀφορμῆς δηλώσεων περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνώσιν, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε προβῆ ὁμάς εἴκοσι σοβιετικῶν ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων κατὰ πρόσφατον ἐπίσκεψιν τῆς εἰς Ἠνωμένης Πολιτείας Ἀμερικῆς (βλ. Ἐπίσκεψις, ἄρ. 118 καί 120), ἐπίσημοι κύκλοι τῶν ἐν Η.Π.Α. ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Εἰρηναῖον ρώσων Ὀρθόδοξων ἀπεφάσισαν νὰ διευκρινήσουν τὴν μορφήν τῶν σχέσεων τῶν πρὸς τὴν ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Εἰς σχετικὴν ἀνακοίνωσίν των, οἱ κύκλοι αὐτοὶ ἐτόνιζον, ὅτι αἱ σχέσεις των πρὸς τὴν ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν "δέν συμπεριλαμβάνουν πράξεις ἢ δηλώσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς τελευταίας, μετὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐκκλησιαστικὴ των συνείδησις ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν". πρὸς τούτοις "θεωροῦν ὡς ἱερόν των καθήκον τὴν συνεχῆ μαρτυρίαν περὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως καί τῆς διὰ παντός μέσου συμπαράστασεως πρὸς τοὺς καταδιωκόμενους καί κακουχουμένους". Ἐδηλοῦτο, τέλος, ὅτι οἱ ἐπίσημοι αὐτοὶ κύκλοι "ἀρνοῦνται νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἐκούσια ἢ ἀκούσια ὄργανα διαδόσεως ἀνακριβειῶν καί ἀποσιωπῆ-

σεως τῆς ἀληθείας".

Ἡ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΕΦΕΤΟΣ ΩΣ
ΕΡΓΑΣΙΜΟΣ ΗΜΕΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ὠρίσεν τὴν 4ην Μαΐου, Κυριακὴν τοῦ ὀρθοδόξου Πάσχα ἐφέτος, ὡς ἐργάσιμον ἡμέραν καθ' ἅπασαν τὴν χώραν. Εἰς τὴν ἐφημερίδα Ἰσβέστια, ὄργανον τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως, ἐδηλοῦτο, ὅτι ἀμφότεραι αἱ Κυριακαὶ τῆς 4ης καὶ 11ης Μαΐου θὰ εἶναι ἐργάσιμοι ἡμέραι, διότι πρέπει νὰ καλυφθῇ τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον θὰ δημιουργήσῃ εἰς τὴν σοβιετικὴν παραγωγὴν ὁ διήμερος ἑορτασμός τῆς ἡμέρας τοῦ Ἐργάτου τὴν 1ην Μαΐου, ὡς καὶ ὁ ἑορτασμός, τὴν 9ην τοῦ ἰδίου μηνός, τῆς ἐπετείου τῆς νίκης τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως κατὰ τῆς ναζιστικῆς Γερμανίας. Ἄξιον σημειώσεως, ὅτι θὰ εἶναι ἡ πρώτη φορά ἀπὸ τῆς Κομμουνιστικῆς Ἐπαναστάσεως, κατὰ τὴν ὁποῖαν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ἡ σπουδαιότερα ἑορτὴ τοῦ Ὄρθοδόξου ἡμερολογίου δέν θὰ ἐμπίπτῃ ἡμέραν ἀργίας.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ : ΠΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΙΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

Ἐκκλησῖαι, πολιτιστικοὶ σύνδεσμοι καὶ ἰδιῶται καλοῦνται διὰ νεοψηφισθέντος νόμου, ὅπως δηλώσουν τὰ εἰς κατοχὴν των πολιτιστικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ κειμήλια εἰς τὴν "κεντρικὴν ἐπιτροπὴν ἐθνικοπολιτιστικῶν ἀγαθῶν Ρουμανίας". Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴ θὰ ἀποφασίσῃ ἐν συνεχείᾳ, ἐάν τὰ ἀντικείμενα αὐτὰ θὰ περιέλθουν εἰς τὸ Κράτος κατόπιν ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ καὶ ἀντικείμενα μὴ περιερχόμενα αὐτομάτως εἰς τὸ Κράτος θὰ ὑπόκεινται πάντοτε εἰς "τόν ἔλεγχον καὶ τὴν περιοδικὴν ἐξέτασιν τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὀργανισμῶν". Ἐάν δέ διαπιστωθῇ, ὅτι ὁ τόπος διατηρήσεως τῶν κειμηλίων τούτων δέν ἐγγυᾶται τὰς "ἀπαραιτήτους ὑγιεινάς καὶ κλιματολογικὰς προϋποθέσεις", τότε οἱ κρατικοὶ ὀργανισμοὶ θὰ ἔχουν πάλιν τὸ δικαίωμα τῆς ἀμέσου κατασχέσεώς των.

ΤΟ Π.Σ.Ε. ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΣΤΑΘΕΡΑΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΡΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΝ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, συνελθοῦσα εἰς Γενεύην ἀπό 14ης μέχρι 18ης Ἀπριλίου, προέτεινεν ὅπως ἡ πρώτη Κυριακή, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ τό δεύτερον Σάββατον τοῦ Ἀπριλίου καθορισθῆ ὡς ἡμέρα κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα". Ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπή ἐζήτησε δέ, ὅπως ἡ Γεν. Γραμματεία τοῦ Π.Σ.Ε. κοινοποιήσῃ ἐπισήμως τήν πρότασίν της αὐτήν εἰς τὰς Ἐκκλησίας-μέλη ἐντός τῶν προσεχῶν μηνῶν. Ἐλπίζεται δέ, ὅτι, εἰς περίπτωσιν κατὰ τήν ὁποίαν δέν θά ὑπάρξουν σοβαραί ἀντιδράσεις, "θά εἶναι δυνατόν νά ἑορτασθῆ τό Πάσχα ἀπό κοινοῦ κατὰ τήν νέαν σταθεράν ἡμερομηνίαν του, τό 1977".

Ὡς γνωστόν ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Π.Σ.Ε. εἶχεν ἀναθέσει κατὰ τό παρελθόν εἰς τήν Ἐπιτροπήν "Πίστις καί Τάξις" τοῦ Π.Σ.Ε., ὅπως μελετήσῃ τό θέμα τοῦτο ἀπό κοινοῦ μέ τὰς Ἐκκλησίας - μέλη. Ἡ πλειονότης τούτων εἶχεν ἐκφρασθῆ τότε ὑπέρ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ Πάσχα τήν πρώτην Κυριακήν, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ τό δεύτερον Σάββατον τοῦ Ἀπριλίου. Τά ἀποτελέσματα τῆς ἐρεύνης τῆς Ἐπιτροπῆς "Πίστις καί Τάξις" ἐξετιμήθησαν μετ' ὀλίγον εἰς σχετικήν σύσκεψιν, τῆς ὁποίας τά πορίσματα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τό περιοδικόν "Οἴκουμενική Ἐπιθεώρησις" (Ἀπρίλιος 1971).

ΣΥΝΤΟΜΑ ΝΕΑ

Συναντῶνται ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Νικόλαος καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν.

Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Νικόλαος, συνοδευόμενος ὑπό τοῦ Μητροπολίτου Νουβίας Συνεσίου καί τοῦ Ἐπισκόπου Βαβυλώνος Πέτρου, συνηντήθη εἰς Ἀθήνας μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ. Ὡς ἐγνώσθη, αἱ συνομιλίαι τῶν δύο Προκαθημένων ἐστράφησαν γύρω ἀπό ζητήματα ἀφορῶντα τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν των, ἰδιαιτέρως δέ γύρω ἀπό τό ὀρθόδοξον ἱεραποστολικόν ἔργον ἐν Ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν εἰς Ἀντιόχειαν.

Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι. Συνόδου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ θά μεταβῆ μετὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἡλεῖα. Ἡ ἐπίσημος αὐτῆ ἐπίσκεψις, τῆς ὁποίας ἡ ἀκριβὴς ἡμερομηνία δέν ἔχει ἀκόμη καθορισθῆ, θά πραγματοποιηθῆ ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ προγράμματος συνεργασίας τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καί τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχείων.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς ἀνακηρύσσεται ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην, 17ην Ἀπριλίου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καί Νοτίου Ἀμερικῆς Ἰάκωβος ἀνηγορεύθη ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὁ τιμηθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος ὠμίλησεν, ἀναπτύξας τὸ θέμα "Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησία - μίᾳ κἀτοψις τῆς μορφῆς της". Ὡς γνωστόν (βλ. Ἐπίσκεψις, Ἄρ. 103), ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς εἶχε πρό ἔτους ἀνακηρυχθῆ καί ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ ἐν Οὐάσιγκτωνι "Καθολικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀμερικῆς".

Ἡ "Διακονία" εἰσέρχεται εἰς τὴν 2αν περίοδον τῆς κυκλοφορίας της.

Ἡ "Διακονία", διμνηαῖον δελτίον τῆς Παγκυπρίου Ἐνώσεως Θεολόγων ἐκδιδόμενον ἐν Λευκωσίᾳ, εἰσῆλθε διὰ τοῦ ὑπ'ἀριθμὸν 1 τεύχους τοῦ ἔτους 1975 εἰς τὴν 2αν δεκαετῆ περίοδον τῆς κυκλοφορίας της. Ἡ "Διακονία", ἡ ὁποία ἐκυκλοφόρει μέχρι σήμερον πολυγραφημένη, ἐγκαινιάζει τὴν 2αν περίοδον τῆς ἐκδόσεώς της ὡς ἐντυπον. Εἰς τὸ κοινωνικοθρησκευτικοῦ κυρίως περιεχομένου αὐτοῦ δελτίου, εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης καί ἐπικαιροὺς εἰδήσεις περὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Κύπρου καί ἐν γένει περὶ τῆς ἐν Κύπρῳ ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὡς καί ἐνδιαφέρουσας βιβλιογραφικὴν καί βιβλιοκριτικὴν στήλην.

Οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ὀφφικιάλοι τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας συνέρχονται εἰς Ἀθήνας.

Εἰς σύσκεψιν ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὸν προσεχῆ Ἰούλιον, ἐκλήθησαν οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἀρχόντες Ὀφφικιάλοι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν συνερχομένων Ἀρχόντων, ὡς καί τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα οὗτοι καλοῦνται νὰ μελετήσουν, δέν ἐγνώσθησαν ἀκόμη. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔγκυρα στατιστικὰ στοιχεῖα, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἀρχόντων ὑπερβαίνει τοὺς 375.

Τό Π.Σ.Ε. άκυροϊ τήν συνέλευσιν τής Κεντρικής Έπιτροπής του τό 1976 εις Φιλλανδίαν.

Διά γράμματος του Γεν. Γραμματέως του Π.Σ.Ε., πάστορος Φ. Πότερ, προς τας Φιλλανδικάς έκκλησιαστικάς αρχάς, κατέστη γνωστόν, ότι ή συνέλευσις τής Κεντρικής Έπιτροπής του Π.Σ.Ε. διά τό έτος 1976 δέν θά πραγματοποιηθῆ εις Φιλλανδίαν, όπως εζ-
χεν αρχικώς προγραμματισθῆ. Ός αναφέρετο εις τό έν λόγω γράμμα,
"αϊ οικονομικαί δυσχέρειαι, τας όποιας αντιμετωπίζει όλονέν καί
περισσότερον τό Π.Σ.Ε., επιβάλλουν τήν λήψιν αύστηρών οικονομι-
κων μέτρων, ιδίως εις τόν χώρον των μετακινήσεων".

Ή "Έπίσκεψις", άρ. 124, θά κυκλοφορήση τήν 13ην Μαΐου 1975

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Ἀνακαίνιση τῆς Ἐκκλησίας καί λαϊκή εὐσέβεια.

(Μητροπολίτου Γερμανίας Εἰρηναίου)

Ἡ Μεγάλη Σαρακοστή πού γεμίζει τίς Ἐκκλησίες μας ἀπό πιστούς, συνειδητούς καί "παραδοσιακούς" μᾶς παρέχει τήν εὐκαιρία νά μιλήσωμε γιά τή λαϊκή εὐσέβεια, πού ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα τό μεγαλύτερο κεφάλαιο Πνευματικῶν δυνάμεων στήν Ἐκκλησία γενικῶς, καί ἰδιαίτερα στήν Ὁρθοδοξία.

Εἴτε γιατί ἡ Παράδοσις παίζει ἕνα ἰδιαίτερο ρόλο στή νοοτροπία τοῦ Μεσογειακοῦ καί τοῦ Ἀνατολίτου, εἴτε γιατί οἱ ἰδιαίτερες Ἱστορικές συνθήκες πού ζήσαμε ἐμεῖς τό Χριστιανισμό στήν Ἀνατολή, κάτω δηλ. ἀπό σκληρές δοκιμασίες καί μακριά ἀπό τή Δυτική Διαφώτιση, γεγονός εἶναι, ὅτι ἡ λαϊκή εὐσέβεια παραμένει στήν Ὁρθοδοξία πάντα ζωντανή. Καί θά μπορούσε κανεῖς νά θεωρήσῃ τή λαϊκή εὐσέβεια σάν ἕνα ἀπό τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τῆς Ὁρθοδοξίας καί νά τήν ἐντάξῃ στά βαθύτερα γνωρίσματα τῆς γνησιότητάς της. Ἡ Χριστιανική Ἐκκλησία, ξεκίνησε σάν Ἐκκλησία τοῦ "Λαοῦ τοῦ Θεοῦ" καί ἡ Ὁρθοδοξία διατήρησε πιστότερα αὐτή τήν δημοκρατική βάση καί δέν εἶχε ποτέ τούς μεγάλους πειρασμούς τῆς "τάξεως τῶν εὐγενῶν τοῦ Κλήρου".

Τῆ γνώμη καί τήν θεοσέβεια τῶν πιστῶν της τήν ἔκαμε "συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας" καί τήν θεώρησε πάντα μαζί μέ τήν Ἁγία Γραφή, ὑπέρτατο κριτήριον τῶν ἀληθειῶν της.

Καί στούς ἀγῶνες γιά τήν ἐπιβίωσή της ἡ Ὁρθοδοξία χρησιμοποίησε πάντοτε τήν "λαϊκή εὐσέβεια" ὡς καταφύγιον καί προμαχῶνά της. Καί σήμερα ἀκόμη ὑπάρχουν περιοχαί τοῦ Κόσμου, ὅπου ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑφίσταται μόνον καί μόνον διότι ὑπολογίζεται ἡ πίστη καί ἡ μάζα τῶν πιστῶν της.

Ἀλλά παρ' ὅλα αὐτά τό κεφάλαιο τῆς "Λαϊκῆς εὐσεβείας", δέν μένει ἀμείωτο ἀπό τίς ἐπιδράσεις τῶν περιστάσεων καί τῶν καιρῶν, ἢ ὅπωςδήποτε δέν πρέπει νά μένη ἀνεκμετάλλευτο ἀπό τίς ἀπαιτήσεις τῶν περιστάσεων καί τῶν καιρῶν.

Ἡ ἐποχή μας πού εἶναι ἀντιπαραδοσιακή, ὥστε νά συντρίβῃ ἔθιμα καί παραδόσεις αἰῶνων καί Πολιτισμῶν καί νά ὑποσκάπτῃ βαθύτατα ψυχικά βιώματα κι' ἀξίες τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἀπειλεῖ ἀσφαλῶς καί τοῦτο τό δυναμικό κεφάλαιο τῆς Ὁρθόδοξης Πνευματικότητας. Καί τό ἀπειλεῖ προπάντων ὅταν ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία χωρίζεται σέ Διοικοῦσα, Διδάσκουσα κλπ., καί ἀφήνει τό "πλήρωμα" της μακριά ἀπό τή ζωή καί τήν εὐθύνη τοῦ ἔργου της.

Τά δημοκρατικά Πολιτεύματα ἰσχυρίζονται, ὅτι χρειάζονται νά ἀναβαπτίζονται συχνά στή λαϊκή ἐτυμηγορία" γιά νά διατηροῦνε καλύτερα τή γνησιότητα καί ζωτικότητά των. Τοῦτο ὅμως ἰσχύει, πολύ περισσότερο γιά τήν Ἐκκλησία, τό μήνυμα τῆς ὁποίας ἀπευθύνεται στόν "Λαό τοῦ Θεοῦ" καί ἔργον τῆς ὁποίας εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ Λαοῦ

τοῦ Θεοῦ, δηλ. κάθε ἀνθρώπου.

Μιά Ἐκκλησία, ἡ ὁποία καλεῖ ὁλόκληρο τὸν Κόσμο νά βαπτισθῆ καί νά συνταχθῆ στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, δέ μπορεῖ κατόπιν νά ἀποσῦ-
ρεται ἀπό τὰ "ἐγκόσμια" καί νά ἀφήνῃ τήν ἀνθρωπότητα χωρίς τό φῶς
καί τή διακονία της.

Μιά Ἐκκλησία, ἡ ὁποία διδάσκει ὅτι, ἡ σωτηρία πού στέλνει
ὁ Θεός στόν Κόσμο, χρειάζεται τή "συνεργία" τοῦ ἀνθρώπου, δέ μπο-
ρεῖ νά κρατῆ τόν ἄνθρωπο ἄβουλο καί παθητικό μακριά ἀπό αὐτή τή
συνεργασία.

Σάν κληρικοί δικιμάζομε πολλή ἱκανοποίηση, ὅταν οἱ πιστοί
γεμίζουν τίς Ἐκκλησίες μας κι' ὅταν ἀκόμη ἐμεῖς, μέ σφάλματα καί
παραλείψεις μας, ἔχομε πληγώσει τόσο πολύ τήν εὐσέβεια καί τήν
ἐμπιστοσύνη των. Ὁ Ἐκκλησιασμός ὅμως αὐτός ἐναποθέτει σ' ὅλους
μας μεγάλες εὐθύνες. Γιατί ἐάν ὁ Ἐκκλησιασμός αὐτός σημαίνει βα-
θύτερα τήν αἰώνια ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ἀπό τήν ἀνθρωπίνη ψυχή, τότε
ποιό Θεό θά δείξωμε στόν ἄνθρωπο καί πῶς θά τόν συνδέσωμε μαζί
του; Καί ἐάν ὁ Ἐκκλησιασμός αὐτός σημαίνει φόβο καί "καταφύγιον"
τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τή "σκληρή πραγματικότητα" τοῦ Κόσμου, τότε ποιά
εἶναι ἡ εὐθύνη μας γι' αὐτή τή σκληρή πραγματικότητα; Μή λησμονοῦ-
μεν ὅτι ἡ μεγαλύτερη συκοφαντία πού ἐκτοξεύεται σήμερον ἐναντίον
τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ὅτι ἡ πίστη γίνεται "ὄπιον τοῦ λαοῦ", διό-
τι ἀποκοιμίζει τόν ἄνθρωπο μέ μεταφυσικές ἐλπίδες" καί τόν στερεῖ
ἀπό ἐνεργητικότητα γιά τήν καλλιτέρευση τοῦ Κόσμου πού ζῆ.

Δέν συμμεριζόμεθα αὐτές τί ιδέες καί σάν Χριστιανοί γνωρίζο-
μεν ὅτι τό "Κοινωνικόν Κακόν" δέν λύεται μόνο μέ ἐπαναστάσεις καί
κοινωνικές μεταρρυθμίσεις. Ἀλλά καί δέν μπορούμε νά μὴν ἀναγνωρί-
σωμε τό μεγάλο μας σφάλμα, ὅτι δηλαδή συχνά ἀφήνομε τή ζωντανή
θρησκευτικότητα τοῦ λαοῦ μας ἄγονη καί μοιρολατρική.

Οἱ Ἐκκλησίες μας εἶναι συχνά γεμάτες ἀπό πιστούς πού ἀκοῦνε
μελωδικούς ὕμνους καί κατανυχτικές προσευχές. Ἡ καθημερινή ζωή μας
ὅμως, ἀτομική, κοινωνική καί ἐθνική, δείχνει πόσο πτωχή ἢ ἀνύπαρκτη
εἶναι ἡ παιδαγωγική ἀπόδοση αὐτῶν τῶν προσευχῶν. Ἄλλωστε ἡ ἀγωγή
πού δίνομε συχνά στό θρησκευόμενο λαό μέ τό κήρυγμα καί τήν κατήχη-
σή μας εἶναι τόσο διαρκική καί ἀντιφατική, ὥστε οἱ Χριστιανοί μας
νά μοιράζουν τόν Κόσμο καί τὰ ἀγαθὰ του σέ θεϊκά καί Σατανικά καί
νά ἰσχυρίζονται πάλιν οἱ ἴδιοι οἱ Χριστιανοί πῶς, "τό Εὐαγγέλιο
εἶναι καλό γιά τήν ἄλλη ζωή, ἀλλά γι' αὐτό τόν κόσμο χρειάζονται
ἄλλα πράγματα".

Ὅπως δὴποτε ἡ λαϊκή εὐσέβεια εἶναι ἓνα μεγάλο Πνευματικό
Κεφάλαιο στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας, πού πρέπει νά τό φυλάξωμε
ἀλλά καί νά τό ἀξιοποιήσωμε. Πρέπει νά κατευθύνωμε ὅλο αὐτό τό
δυναμισμό τῆς πίστεως τοῦ λαοῦ μας σέ συγκεκριμένους στόχους καί
πέρα ἀπό τήν ἀτομική μας τελείωση νά ρίχνωμε τό βάρος της στήν
κοινωνική συμβίωση τῶν ἀνθρώπων καί στήν ἠθικοποίηση τῶν θεσμῶν,
πού διέπουν τήν κοινωνική μας συμβίωση καί συνεργασία. Τό "ἀγαπή-
σεις τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν" ἔχει ἓνα ἀπέραντο κοινωνικό πε-
ριεχόμενο. Καί νά καλέσωμε τόν εὐσεβῆ καί πιστό αὐτό λαό νά μετέ-
χη στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί στή Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας.

Νά καλέσωμε τόν εὐσεβῆ καί πιστό αὐτό λαό νά συνειδητοποιήσῃ ὅτι αὐτός κάμνει τήν Ἐκκλησία καί δέν μπορεῖ νά ἀποσύρῃ τοὺς ὄμους του καί νά τὰ φορτώνη ὅλα στοὺς παπάδες. Νά καλέσωμε τόν εὐσεβῆ καί πιστό αὐτό λαό τοῦ Θεοῦ νά συζητήσῃ μαζί μας τὰ προβλήματα τοῦ Θεοῦ καί τοῦ Κόσμου καί νά ἀναλάβῃ τήν εὐθύνη του καί τήν ἀποστολή του σ'αὐτό τόν Κόσμο.

Νά καλέσωμε τὸ λαό τοῦ Θεοῦ: Καί τοῦτο θά σημάνη μιὰ ἀνακάλυψη καί μιὰ νέα ἐποχὴ γιὰ τήν Ἐκκλησία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Τὸ Π.Σ.Ε. καί ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν

(Μητροπολίτου Καρθαγένης Παρθενίου)

Πολλοὶ νομίζουν, καί τὸ διακηρύσσουν, ὅτι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν δέν ἀσχολεῖται μέ τόν κύριον σκοπὸν, πού εἶναι ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν. Καί ὀρθόδοξοι, μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, νομίζουν, τὸ ἴδιον, ἢ τούλάχιστον ἐνόμιζαν τοῦτο.

Δέν εἶναι ὅμως ἀληθές. Τὸ θέμα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, δέν εἶναι δογματικὸν μόνον, εἶναι καί θέμα ζωῆς, ὅλης τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, κάθε ἐκδηλώσεως καί πτυχῆς της.

Νομίζω, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι δέν εἶναι δυνατόν νά θεωροῦνται ἠνωμένα, ὅταν εἶναι ἠνωμένα εἰς τὸ δόγμα καί χωρισμένα εἰς τὴν ζωὴν, εἰς τὴν εἰρήνην, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλευθερίαν, τῶν λαϊκῶν των.

Ἡ ἔνωσις, δέν χωρίζεται εἰς τμήματα, ἀλλὰ εἶναι μία, μία ἐνότης, πίστις καί ζωὴ, καί ὄχι μόνον ζωὴ, χωρὶς πίστιν, καί οὔτε μόνον πίστις, χωρὶς ζωὴν.

Τὸ τμῆμα τῆς Πίστεως καί Τάξεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ, ἐργάζεται συνεχῶς διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὸ πεδίου τὸ δογματικόν. Ὑπάρχει μεγάλη πρόοδος εἰς τὸ πεδίου τοῦτο, καί αἱ Ἐκκλησίαι γνωρίζουν ἀλλήλας, κατανοοῦν ἀλλήλας καί ἡ μιὰ ἐπὶ τῆς ἄλλης ἐπιδραῖ. Δέν ἔχουν τώρα μεταξύ των σιδηρᾶ παραπετάσματα, καί βερολίνεια τείχη, καί τοῦτο ἔγινε περισσότερο φανερόν, εἰς τὴν Συνέλευσιν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ Δυτικόν Βερολῖνον, τὸν Αὐγούστου τοῦ 1974.

Πολλὰ θέματα δογματικὰ κατὰ τὰ τελευταῖα 25 χρόνια ἐμελετήθησαν ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν καί ἐψηφίσθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Πίστεως καί Τάξεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, πολλὰ προσέφεραν ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ.

Καί πιστεύω, ότι αϊ διάφοροι διμερεΐς σχέσεις,οϊ διάλογοι μεταξύ τών Έκκλησιών, εάν ήρχισαν, αυτό όφείλεται, κατά μέγα μέρος, εις τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών. Ή συνάντησις εις τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών, ώδήγησεν εις τήν συνάντησιν τών άλλων διαλόγων.

Χωρίς τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών, νομίζω, ότι δέν θά ήρχιζον οϊ άλλοι διάλογοι. Ακόμη και αϊ σχέσεις μέ τόν Ρωμαιοκαθολισμόν έκινήθησαν, διότι ύπήρχε τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών. Ήτο τό πρώτον κινούν εις τήν έποχήν μας. Καί αυτό όφείλεται, και εις τήν Όρθοδοξίαν, εις τό Οίκουμενικόν Πατριαρχεΐον, πού εύθύς έξ άρχής, ένοιωσε τήν ανάγκην αυτήν, και εΐναι τό Πνεύμα του Οίκουμενικού Πατριαρχείου, πού έκίνησεν εις πολλά και τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών. Δέν εΐναι κάτι τών καιρών ή έγκύκλιος του 1920 του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως; Πολλά όφείλομεν εις Αυτό, όχι μόνον οϊ Όρθόδοξοι, αλλά και τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών και ή Ρωμαϊκή Έκκλησία.

Τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών, αγωνίζεται διά τήν ένωσιν, και κάθε θέμα εις τήν Έπιτροπήν Πίστεως και Τάξεως, τήν σπουδαιότεραν Έπιτροπήν του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών, κινεΐται μέσα εις τήν όλην παράδοσιν τών Έκκλησιών, και ή Όρθόδοξος Παράδοσις, τό πιστεύω, κινεΐ και κινεΐται μέσα εις κάθε μελέτην, υπόμνημα, διακήρυξιν, τών 25 χρόνων.

Άληθινά, ή παρουσία της Όρθοδοξίας εις τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών προσέφερε και προσφέρει, και δέχεται πολλά.

Ή "Έπίσκεψις", άρ. 124, θά κυκλοφορήση τήν 13ην Μαΐου 1975

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βραχυγραφία

Γρ Παλ = Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Θεσσαλονίκη

ECR = Eastern Churches Review, Ὁξφόρδη

Nic = Nicolaus, Bari

Stud Teol = Studii Teologice, Βουκουρέστιον

Teol Pogl = Teološki Pogledi, Βελιγράδιον

- 340.- ALEXEEV (Wassily): The Orthodox Church under German Occupation: An Unpublished Memorandum by the Exarch of the Baltic Area, Metropolitan Sergii. ECR VI, 2(1974)131-161.
- 341.- ATENAGORA : Le opere. Siena: Cantagalli, 1974, 111 pp.
- 342.- ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ (Μητροπολίτου Φλωρίνης): Εύγονισμός καί ἠθική: Ἀνήθικος τρόπος γονιμοποιήσεως. "Σάλπιγξ Ὀρθοδοξίας" Η', 79(1975)65-67.
- 343.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ : Ἡ περίοδος τῶν ἀραβῶνων - Ἐγκύκλιος τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Στ', ἐκδοθεῖσα τῷ 1838 "Περί μνησκειῶν". "Σάλπιγξ Ὀρθοδοξίας" Η', 78(1975)33-36.
- 344.- BACKUS (J.H.): Archbishop Temple and the Orthodox: A Note on the Preparations for the Joint Doctrinal Commission of 1931. ECR VI, 2(1974)181-188.
- 345.- CHILEA (Sebastian, ἱερέως): Σφάλμα, ἀμάρτημα, ἀφεις. Stud Teol XXVI, 5-6(1974)364-382 (ρουμανιστί).
- 346.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ : Τό παράδοξον τοῦ ψεύστου καί τό διαφορούμενον τοῦ ψεύδους. Αὐτόθι, 3-4(1974)190-202 (ρουμανιστί).
- 347.- CIOFFARI (G.): Gli inizi della teologia creativa russa: Kireevskij. Nic II, 2(1974)275-314 (μετά περιλήψεων γαλλιστί καί ἀγγλιστί).
- 348.- COMAN (Ioan, ἱερέως): Τό θέμα τῶν πολιτιστικῶν μεταξὺ Ἑλλήνων καί βαρβάρων κατά τοὺς ἀγίους Πατέρας. Stud Teol XXVI, 3-4(1974)153-171 (ρουμανιστί).
- 349.- DECEI (Aurel): Cantemir, la Istanbul. (= Ὁ Δημήτριος Καντεμίρης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, 1688-1710) "Magazin istoric" VII, 9(1973)43-47 (ρουμανιστί).
- 350.- DI CONDIO (Giuseppe): Gine del rito greco a Bari e San Michele di Bari. Nic II, 2(1974)369-384.
- 351.- ΔΟΪΚΟΥ (Δαμιανοῦ): Εἷς Θεός, εἷς λαός, μία ἀποκάλυψις. Γρ Παλ 58(1975)3-14.
- 352.- ENACHE (Mihai): Ἡ περί συνεργίας διδασκαλία Πατέρων τινῶν τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ Ὀρθόδοξος Θεολογία σήμερον. Stud Teol XXVI, 5-6(1974)406-417 (ρουμανιστί).
- 353.- FLORENSKY (P.): La colonna e il fondamento della verità. Milano: Rusconi, 1974, 812 pp.

- 354.- GRECU (Romul, ἱερέως): Ἡ Ἁγία Τριάς. Stud Teol XXVI, 1-2(1974)45-52 (ρουμανιστί).
- 355.- ΙΑΚΩΒΟΥ (Μητροπολίτου Μηθύμνης): Ἀπό τὴν μαθητικὴν ζωὴν τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου τοῦ ἐκ Ναξίας. Ἀθῆναι 1974, 30 σσ.
- 356.- JARMUS (Stephan): A Contribution to Thoughts on Contemporary Pastorship. (TSMIS Library" - Series: Pastology No. 1.) Winnipeg (Manitoba, Καναδάς): Theologico-Scientific Metropolitan Ilarion Society, 1975, 80 pp. (ουκρανιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 357.- JEVTIC (Atanasije): Die Eucharistie in der Ostkirche. Teol Pogl 4(1974)209-223 (σερβιστί μετὰ περιλήψεως γερμανιστί).
- 358.- KASHICH (Duschan): Greek-Serbian Symbiosis in Northern Dalmatia from 15th to 18th Centuries. Teol Pogl 4(1974) 259-280 (σερβιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 359.- MANOLACHE (Dometie, ἱερέως): Ἀπόψεις περὶ Προνοίας καὶ σωτηρίας ἐν τῇ συλλογῇ Cazania τοῦ Μητροπολίτου Μολδαβίας Βαρλαάμ. Stud Teol XXVI, 5-6(1974)396-405 (ρουμανιστί).
- 360.- MARCU (Grigorie) : Ἡ ἀντίληψις περὶ συνοδικότητος καὶ ἀποστολικῆς προτεραιότητος ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Stud Teol XXVI, 7-8(1974)522-531 (ρουμανιστί).
- 361.- MAXIME (Métropolitte de Sardes): Le Patriarcat oecuménique dans l'Eglise orthodoxe. (Théologie historique, 32.) Traduit du grec par Jacques TOURAILLE. Paris: Beauchesne, 1975, 422 pp.
- 362.- MEYENDORFF (John, Fr.) (μετάφρ. σερβιστί ὑπὸ Jovan OLBINA): Ὁ Γάμος: μίᾳ ὀρθόδοξος προοπτικὴ. Teol Pogl 3(1974)154-207.
- 363.- MILIN (Lazar): The Influence of the Orthodox Church on the Spiritual Culture of the Serbian People. Teol Pogl 4(1974) 224-235 (σερβιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 364.- MOISIU (Alex., ἱερέως): Ὁ Ἅγιος Ἀμβρόσιος ὡς ποιμὴν καὶ διδάσκαλος τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Stud Teol XXVI, 3-4(1974) 176-182 (ρουμανιστί).
- 365.- MUNITIZ (Joseph, SJ): A Greek "Anima Christi" Prayer. ECR VI, 2(1974)170-180.
- 366.- NEGOIȚA (Atanasië, ἱερέως): Εὐρέθη ἄρα γε τὸ χειρόγραφον τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου; Stud Teol XXVI, 3-4 (1974)172-175 (ρουμανιστί).
- 367.- NICOLAESCU (N.I., ἱερέως): Σύντομος ἱστορία τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Αἱ κυρία ρουμανικὰ ἐκδόσεις τῆς Βίβλου. Stud Teol XXVI, 7-8(1974)489-521 (ρουμανιστί).
- 368.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ : Ἡ Ἁγία Γραφή ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας. Αὐτόθι, 5-6(1974)333-342 (ρουμανιστί).
- 369.- OLTEANU (Pandele): Μία νεοελληνικὴ πηγὴ τῆς συλλογῆς "Cazania" τοῦ Μητροπολίτου Βαρλαάμ (1643): ὁ "Θησαυρός" Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου. "Romanoslavica" XVIII(1972)163-185 (ρουμανιστί).

- 370.- PANA (Marin, ἱερέως): Ὁ ἱεροκῆρυξ Νικηφόρος Θεοτόκης. Stud Teol XXVI, 5-6(1974)418-428 (ρουμανιστί).
- 371.- PAPA (B.): Profeti e dottori ad Antiochia di Siria. Nic II, 2(1974)231-256 (μετά περιλήψεων γαλλιστί καί ἀγγλιστί).
- 372.- ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ : Ἐπιτροπή Πίστεως καί Τάξεως, Ἀπολογία περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος. Ἀνακοίνωσις ἐπί τοῦ ἐν Μπαγκόκ Συνεδρίου Πίστεως καί Τάξεως (9-12 Ἰαν. 1972), ἀπόδοσις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπό Παντελεῆ ΛΙΑΛΙΑΜΠΗ. Θεσσαλονίκη 1974, 76 σσ. (πολυγραφ.)
- 373.- PETCU (Sorin): Ἡ Κυριακή Προσευχή ἐν τῇ χριστιανικῇ λατρείᾳ καί ἡ ἐρμηνεία αὐτῆς ἐν τῇ πατερικῇ γραμματολογίᾳ τῶν πρώτων τρίτων αἰώνων. Stud Teol XX I, 1-2(1974)66-78 (ρουμαν.)
- 374.- POPESCU (Gabriel, ἱερέως): Αἱ Κατηχήσεις Συμῶν τοῦ Νέου Θεολόγου. Αὐτόθι, σσ.39-44 (ρουμανιστί).
- 375.- POPESCU (Ioan, ἱεροδιακ.): Δύο βοηθήματα περὶ ψαλτικῆς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου Σίμπιου. Αὐτόθι, 3-4(1974)264-270 (ρουμανιστί).
- 376.- PUFULETE (Silviu-Petre): Ἡ κανονικὴ θέσις τῶν παρεκκλησιῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Αὐτόθι, 7-8(1974)557-570 (ρουμανιστί).
- 377.- RADU (Dumitru Gh., ἱερέως): Πνευματικότης καί διακονία παρὰ τοῖς Τρισί Ἱεράρχαις. Αὐτόθι, 3-4(1974)183-9 (ρουμαν.)
- 378.- REZUȘ (Petru, ἱερέως): Ἡ χριστολογία ἐν τῇ συγχρόνῳ Θεολογίᾳ. Αὐτόθι, 1-2(1974)5-12 (ρουμανιστί).
- 379.- (A) RUSSIAN BISHOP : (A) Prayer for the Departed. ECR VI, 2(1974)189-191.
- 380.- SABADUȘ (Ioan, ἱερέως): Γενικαὶ σκέψεις ἐπὶ τοῦ τέλους τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων. Stud Teol XX I, 5-6(1974)383-395 (ρουμανιστί).
- 381.- SALACHAS (D.): La legislazione sui matrimoni misti in vigore in Grecia. Dati storici e giuridici. Nic II, 2(1974)315-344 (μετά περιλήψεων γαλλιστί καί ἀγγλιστί).
- 382.- SALIANI (Enrico Cosimo): Restaurazione dell'immagine nella "Oratio de Incarnatione Verbi" di Atanasio di Alessandria. Nic II, 2(1974)361-367.
- 383.- SCHMEMANN (Alexander): A Meaningful Storm. Some Reflections on Autocephaly, Tradition and Ecclesiology. Teol Pogl 4(1974)236-258 (σερβιστί μετά περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 384.- STOLERU (Nicolae, ἱερέως): Ὁ ἠθικὸς βίος τῶν συζύγων ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς χριστιανικῆς συζυγικῆς ἐνώσεως. Stud Teol XXVI, 7-8(1974)533-547 (ρουμανιστί).
- 385.- STREZA (Liviu, ἱερέως): Τὸ περί λατρείας σχόλιον ἐν τῷ ὑπ'ἀριθ. 111 χειρογράφῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς Βιβλιοθήκης Σίμπιου. Αὐτόθι, 1-2(1974)79-88 (ρουμανιστί).

- 386.- TARAZI (Nadim): Ἡ σχέσις Βαπτίσματος καί Ἀναστάσεως ἐν τῇ ζωῇ τῶν πιστῶν κατὰ τὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολήν. Αὐτόθι, σσ.60-65 (ρουμανιστί).
- 387.- ΤΖΩΡΤΖΑΤΟΥ (Βαρνάβα, Μητροπολίτου Κίτρου): Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου μετὰ ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως. Ἀθῆναι: Ἀποστολικὴ Διακο- νία, 1974, 138 σσ.
- 388.- VASILESCU (Emilian, ἱερέως): Αἱ μεγάλαι μὴ χριστιανικαὶ θρησκείαι σήμερον. Stud Teol XXVI: Τὸ Ἰσλάμ 1-2(1974)13-38· ὁ Βουδδισμὸς 3-4(1974)203-225· ὁ Ἰνδουϊσμὸς 5-6(1974) 343-363 (ρουμανιστί).
- 389.- VERGHESE (Paul): Die syrische Kirchen. Stuttgart: Evang. Verlag („Die Kirchen der Welt“), 1974, 222 S.
- 390.- ΒΕΡΓΩΤΗ (Γεωργ. Θ.): Ἡ Θεοτόκος καὶ τὸ κήρυγμα. Γρ Παλ 58(1975)28-47.
- 391.- W. (K.T.): The Problem of Mixed Marriages: A Recent corres- pondence. ECR VI, 2(1974)194-198.
- 392.- YANNARAS (Christos): Scholasticism and Technology. ECR VI, 2(1974)162-169.
- 393.- ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ (Νικ. Γρ.): Γρηγόριος Ε΄ σαφῆς ἔκφρασις τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τουρκοκρατίας. Θεσσαλονίκη 1974, 161 σσ.
- 394.- ΖΗΣΗ (Θεοδ. Ν.): Ὁ συμβολισμὸς τοῦ μαύρου χρώματος εἰς τὴν ἀμφίεσιν τῶν μοναχῶν ἰδίᾳ κατὰ τὸν Εὐστάθιον Θεσσαλο- νίκης. Γρ Παλ 57(1974)405-412, 58(1975)15-27.
- 395.- The (Iverskaya) Akathistos of the Most Holy Mother of God. "Chrysostom" IV, 3(1974-75)62-68.
- 396.- Κατάλογος κειμένων καὶ περγαμηνῶν εὕρισκομένων ἐν τῷ Κρα- τικῷ Κεντρικῷ Ἱστορικῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Οὐκρανικῆς Σοβιετικῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας Λιόβ (1233-1799). Κίεβ, 1972, 675 σσ. (οὐκρανιστί).
- 397.- Correspondence between the Russian Orthodox Church in Exile and the American Metropolia. "The Russian Orthodox Journal" 48, 7(1974)7-8, 22.
- 398.- Dichiarazione cattolico-ortodossa USA: Natura della Chiesa e Gerarchia. "Il Regno/7 - '75 Documenti" XX, 306(1975)168.
- 399.- Die Kirche in der Sicht der Christenheit des Ostens und des Westens. Ein orthodox-katholisches Symposium. Hrsg. von Johannes MADEY. (Artikel von: P.W. Scheele, D. Dimitrijevič, H.-J. Schulz, J. Vellian, E.-P. Siman, M.K. Krikorian. (Kon- fessionskundliche Schriften des Johann-Adam-Moñler Instituts Nr. 12.) Paderborn: Verlag Bonifacius-Druckerei, 1974, 136 S.